

ньої професійної діяльності, яка складається з високих вимог, що пред'являються суспільством до професійних та особистісних якостей лікаря. Ці вимоги засновані на гуманізмі, оскільки медицина без гуманізму втрачає право на існування, адже її наукові принципи в такому випадку вступають у протиріччя з провідною метою – слугувати людині.

Розглядаючи педагогічну модель формування гуманістичних цінностей у студентів вищих медичних навчальних закладів, можна виокремити основні компоненти, а саме: цільовий, змістовий, організаційно-діяльнісний та оціночно-результативний [1, с. 46]. Цільовий компонент забезпечує спрямованість навчального процесу, визначає стратегічні й тактичні цілі результатів, що очікуються. Змістовий компонент визначає можливості формування гуманістичних цінностей, спрямований на їх осмисленість. Організаційно-діяльнісний компонент охоплює педагогічну взаємодію суб'єктів освіти: спільну діяльність у навчально-виховному процесі "студент ↔ викладач", за якої відбувається формування гуманістичних цінностей на занятті. Оціночно-результативний компонент діагностує рівні сформованості гуманістичних цінностей стосовно пацієнтів, себе й оточення: високий, середній, низький.

Компоненти педагогічної моделі базуються на деяких педагогічних умовах [1, с. 49]. При детальному розгляді можна виокремити такі: здійснення духовно-морального виховання в структурі педагогічного процесу через залучення студентів до загальнолюдських цінностей; використання різних методів навчальної діяльності (від ігор до сократичних бесід); зміна загального погляду на навчання, сутність якого проявляється в гуманістичних цінностях; зміна уявлення про особистість студента, яка наділяється різними суб'єктивними якостями, що характеризують її автономність, незалежність, здатність до морального вибору, рефлексії, саморегуляції діяльності, у зв'язку з чим змінюється його роль у навчальному процесі; переоцінка ставлення до студента як об'єкта педагогічної взаємодії та закріплення за ним статусу суб'єкта навчання; розробка і реалізація навчально-методичного забезпечення, яке характеризує гуманістичну спрямованість.

Отже, система цінностей майбутніх лікарів має велике значення для подальшої професійної реалізації та світогляду, в якому пацієнта можна розглядати з гуманістичної або природничо-наукової точок зору. Крізь призму освіти в студентів формуються цінності, тому важливо дотримуватися педагогічної моделі та педагогічних умов формування саме гуманістичних цінностей.

Список використаної літератури

1. Белоконева Е.В. Гуманистическое ценностное основание высшего медицинского образования / Е.В. Белоконева // Гуманизация образования. – 2009. – № 6. – С. 44-50.
2. Алексеев В.Г. Ценностные ориентации личности и проблема их формирования / В.Г. Алексеев. – М., 1979. – 232 с.
3. Клименко И.Ф. Генезис ценностных ориентаций, исследование отношения к норме социального поведения на разных этапах социального развития человека // К проблеме формирования ценностных ориентаций и социальной активности личности. — М., 1992. — С. 3-12.
4. Яницкий М.С. Ценностные ориентации личности как динамическая система / Яницкий М.С. - Кемерово: Кузбассвузиздат, 2000. - 204 с.

РОЛЬ ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА МЕДИЧНОГО ВИШУ В ПІДГОТОВЦІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ ФАХІВЦІВ

Мошель Т.М., Іваницький І.О.

ВДНЗ України „Українська медична стоматологічна академія”

Процес візуалізації іміджу викладача медичного вишу в умовах трансформації системи освіти стає все значущішим. Феноменологія іміджу передбачає орієнтацію на позитивну оцінку суб'єкта, носія іміджу, об'єктом – споживачем іміджу. У відносинах між викладачами та студентами утворився новий механізм впливу – імідж викладача.

Ключові слова: імідж викладача, особистість викладача медичного вишу.

Сучасна вища освіта стикається з низкою проблем і соціальних змін, які зумовлюють вимоги до вчених, соціального та професійного середовища в цілому. Зміни системи вищої освіти передбачають забезпечення високого рівня освітньої підготовки в сучасних соціальних умовах, удосконалення підготовки наукових кадрів на основі інтеграції вищої педагогічної освіти та фундаментальної науки. Поворот до особистості як центру суспільної системи визначив зростання значущості людської індивідуальності. Яскраво виражену соціальну значимість набувають особливості людини, її здібності, професійна підготовка, сприйнятливність до нововведень, готовність до творчого пошуку і контакту. Нині формування позитивного іміджу стає актуальною проблемою не тільки в політичній та діловій сферах, а й у діяльності викладачів медичних вишів, завдання яких полягає в підготовці висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців.

Дослідження питань педагогічного іміджу викладача медичного вишу диктується вимогами загальноєвропейського освітнього простору в результаті здійснення реформи якості системи вищої освіти. Нові тенденції ЄС щодо загальних підходів до освіти та створення європейського простору вищої освіти дають можливість формування нового стилю поведінки, який би позитивно задовольняв вимоги актуального етапу соціального розвитку, що веде до дослідження таких проблем, як педагогічний імідж [1; 2].

Процес візуалізації іміджу викладача медичного вишу в умовах трансформації системи освіти стає все більш значущим. Феноменологія іміджу передбачає орієнтацію на позитивну оцінку суб'єкта, носія іміджу, об'єктом – споживачем іміджу. У відносинах між викладачами та студентами утворився новий механізм впливу - імідж викладача.

Поняття « імідж» (лат. imago - образ) отримало широке використання та застосування в різних галузях знань: соціології, психології, політології, антропології, культурології. На відміну від власне поняття «імідж», яке сформу-

валосся недавно, імідж як явище суспільного життя існував, імовірно, на всіх етапах розвитку людського суспільства [3].

Імідж - це цілеспрямовано сформований образ будь-якої особи, предмета, явища, покликаний надати емоційний та психологічний вплив із метою реклами, популяризації і т. ін. [5]. Спираючись на наявні визначення іміджу, виділимо його основні складові. Найбільш значущі з них зовнішній вигляд, використання вербальних і невербальних засобів спілкування, внутрішня відповідність образу професії - внутрішнє «Я».

У деяких визначеннях підкреслюється та обставина, де поняття «імідж» включає не тільки природні властивості особистості, а й спеціально вироблені, створені та сформовані. В інших визначеннях робиться акцент на тому, що імідж багато в чому зумовлюється об'єктивними характеристиками об'єкта, зокрема, імідж людини зумовлюється її психологічним типом і особистістю, їх відповідністю запитам часу і суспільства (Е.Б. Перелигіна) [5].

Особистісний імідж викладача - це комплексна особливість особистості викладача, яка включає в себе всі риси особистості та зовнішні характеристики викладача, які сприяють підвищенню ефективності педагогічної діяльності [4; 6; 7]. Роль викладача медичного вишу вимагає психологічних, професійних та управлінських знань і навичок, пізнання культури, цінностей і традицій місцевих та іноземних студентів із різних країн.

Сучасний стан суспільства потребує сприяння індивідуальному розвитку нового покоління, розкриттю його творчого потенціалу, залученню до матеріальної, духовної і моральної культури і формуванню громадянської самосвідомості. Якості, які допомагають викладачу-лікарю ефективно здійснювати педагогічну діяльність, такі:

– професійні якості (висока кваліфікація, відповідальність і сумлінність, акуратність і пунктуальність у роботі та ін.);

– особистісні якості (толерантність, альтруїзм, інтелігентність, проникливість, винахідливість, креативність, контактність, доброзичливість, терплячість, завзятість у досягненні мети, тактовність, урівноваженість, відданість, уміння працювати в команді, охайність).

Грунтуючись на цьому, А. А. Калюжний [4] виділив 2 основні види іміджу:

– особистісний імідж - образ людини, зумовлений її внутрішніми якостями й особливими індивідуальними властивостями; він може бути позитивним і негативним;

– професійний імідж - образ людини, детермінований професійними характеристиками, який також може бути позитивним і негативним.

За результатами багатьох досліджень, образ ідеальної особистості викладача складається з таких компонентів: розум, інтелект, професійна ефективність, самоактуалізація, відповідальність, сумлінність у роботі, мораль, соціальна культура, толерантність [7].

Інтелігентний викладач - це ерудований, творчо обдарований викладач, який ефективно здійснює свою професійну діяльність у виші, порядна і прониклива особистість [3].

Психічні особливості творчої особистості викладача - це насамперед висока активність, ініціативність і життєрадісність. Ці люди зазвичай шукають гармонію з навколишнім світом і продовження творчої активності та цілеспрямованості [5]. Високий рівень особистісного розвитку викладача дозволяє йому адекватно сприймати те, що відбувається в педагогічній і соціальній діяльності, та приймати правильні рішення.

Як зазначалося вище, імідж особистості може бути позитивним, який виражається в позитивних якостях особистості (вимогливість, строгість, розуміння, співчуття, ерудиція, чесність, доброта, толерантність, чуйність і т.д.), і негативним, який виражається в таких якостях як грубість, ворожість, суворість, зарозумілість, нервозність і агресивність і т.д. [4; 6].

У зв'язку з тим, що викладачі медичного вишу недостатньо оцінюють роль особистісного іміджу, виникає необхідність інтенсивних тренінгів і семінарів для розвитку іміджу викладача. Вони мають бути спрямовані на розвиток особистісних якостей та практичних навичок спілкування і спільної роботи зі студентами. Робота викладача над іміджем є можливістю підвищити конкурентоспроможність вишу, залучити талановитих абітурієнтів, які в майбутньому стануть кваліфікованими фахівцями і зможуть плідно працювати на розвиток держави, суспільства, країни.

Список використаної літератури

1. Роль психологічної складової у формуванні професійної свідомості майбутніх лікарів-стоматологів / Н.В. Гасюк, І.О. Іваницький, Т.М. Мошель [та ін.] // Світ медицини та біології. – 2014. - № 2(44). – С. 219-222.
2. Слободчиков В. Нова освіта як шлях до нової спільноти. Нові цінності освіти: освіта і спільнота / В. Слободчиков. – 2006. – 154 с.
3. Почепцов Г.Г. Іміджологія / Г. Г. Почепцов. – К., 2002. – С. 25.
4. Калюжний А. А. Педагогическая имиджология: учебное пособие для студентов вузов / А.А. Калюжний. – Алматы: Гылым, 2004. – 200 с.
5. Имиджология-2005 / Материалы Третьего Международного симпозиума по имиджологии ; под ред. Петровой Е. А. – М.: РИЦ АИМ, 2005. – 360 с.
6. Панасюк А. Ю. Формирование имиджа: Стратегия, психотехники, психотехнологии / А.Ю. Панасюк. - М.: Омега-Л, 2007. – 266 с.
7. Форня Ю. В. Личностный имидж преподавателя медицинского ВУЗА / Ю.В. Форня // Вопросы теоретической и практической медицины. – 2010. – Т. 2. – С. 166-168.